

Doctor: **Carles Millàs i Castellví**

Títol de la Tesi: "Aproximació a l'estudi de les migracions històriques a escala municipal: Olesa de Montserrat, 1581-1930"

Director: Joaquín Recaño Valverde

Data de lectura: 20.11.2015

Doctorat en Demografia

Departament de Geografia, Centre d'Estudis Demogràfics

Universitat Autònoma de Barcelona

Resum:

La tesi doctoral és una monografia en demografia històrica entorn als moviments migratoris a escala municipal i que abasta un espai temporal de tres segles i mig. Aquest marc cronològic s'ha analitzat, tant diacrònicament com sincrònicament, mitjançant el buidatge nominatiu dels homes i dones que han viscut a Olesa —un buidatge de més de 100.000 personatges descobrint, així, 12.589 emigrants i 13.510 immigrants—. Els seguiments nominatius han permès copsar la reconstrucció d'històries migratòries resseguint la trajectòria de vida de les persones amb noms i cognoms per apropar-nos al fenomen migratori i als trets distintius d'aquesta gent i aconseguir esbrinar, a través del conjunt de biografies i trajectòries de persones llur vida col·lectiva. És a partir d'aquestes trajectòries i biografies que hem pogut, d'una banda, comprovar la capacitat d'aquesta gent en desplaçar-se d'un lloc a un altre, de canviar d'activitat econòmica o d'estat civil i, d'altra banda, és des d'aquest pluralisme biogràfic on es barregen realitats heterogènies —diferents tipus de famílies, formes diverses de convivència...—. La recerca s'ha fet amb la intenció, d'una banda, assenyalar, de la manera més precisa possible i partint d'uns fonaments demogràfics, els canvis i les continuïtats de la mobilitat de la població olesana en el pas de l'antic règim demogràfic al nou règim demogràfic; d'altra banda, observar l'inici del desenvolupament i els determinants del pas de la societat agrària a la societat industrial i analitzar les migracions com un dels fenòmens claus del procés d'industrialització i modernització. Molts estudis sobre la mobilitat de la població han emprat l'equació compensatòria per calcular els saldos migratoris, sovint amb els estocs, però el buidatge nominatiu ha permès verificar, després de corregir i depurar la informació, els resultats. S'han constatat canvis en el pas dels anys i, alhora, s'ha posat de manifest que Olesa passa de ser una població receptora d'immigrants a ser una població emissora d'emigrants per convertir-se, novament, en una població receptora d'immigrants. La mobilitat de la població ha influït en la dinàmica i l'estructura demogràfica atès que es tracta d'una mobilitat de curta i mitjana distància amb predomini masculí i, generalment, individual i qualificada, des dels seus orígens fins ben entrat el segle XIX, i d'una migració majoritàriament femenina, i sovint, en família i poc qualificada, des de mitjan segle XIX a 1930. D'altra banda, aquesta mobilitat de curta distància, almenys fins a mitjan segle XIX, és fruit dels intercanvis matrimonials i de la circulació de mà d'obra. En canvi, des de la segona meitat del segle XIX, arran de la industrialització i afavorida, poc després, per la fil·loxera hi ha un canvi radical estenent-se l'atracció vers una població d'altres regions peninsulars, arribada, majoritàriament, en família. Aquests migrants, normalment, segueixen uns itineraris: del camp i la muntanya, fins i tot des de més enllà dels Pirineus o de la Depressió de l'Ebre, cap al litoral, passant per Olesa, on romandran temporal o definitivament; o des de la Catalunya Nova, o més al sud, i de mar endins, cap a les rodalies de Barcelona on arribaran a Olesa per quedar-se temporal o definitivament. Concretament, en el traspàs del segle XIX al segle XX els itineraris recorreguts els porten, sovint i prèviament, per altres municipis industrialitzats com Terrassa, Sabadell, Manresa... posant de manifest una interacció entre el procés d'industrialització, l'alfabetització i les migracions.

Doctor: **Carles Millàs i Castellví**

Título de la Tesis: “Aproximación al estudio de las migraciones históricas a nivel municipal: Olesa de Montserrat, 1851-1930”

Director: Joaquín Recaño Valverde

Fecha de lectura: 20.11.2015

Doctorado en Demografía

Departamento de Geografía, Centre d'Estudis Demogràfics

Universitat Autònoma de Barcelona

Resumen:

La presente tesis doctoral es una monografía en demografía histórica en torno a los movimientos migratorios a nivel municipal y que abarca un espacio temporal de tres siglos y medio. Este marco cronológico se ha analizado, tanto diacrónica como sincrónicamente, mediante el vaciado nominativo de los hombres y las mujeres que han vivido en Olesa —un vaciado de más de 100.000 personajes descubriendo, así, 12.589 emigrantes y 13.510 inmigrantes—. Los seguimientos nominativos han permitido observar la reconstrucción de historias migratorias resiguiendo la trayectoria de vida de las personas con nombres y apellidos para acercarnos al fenómeno migratorio y a las características de esta gente y conseguir, con ello, descubrir, a través del conjunto de biografías y trayectorias de personas, su vida colectiva. Es a partir de estas trayectorias y biografías que hemos podido, por un lado, comprobar la capacidad de esta gente para desplazarse de un lado a otro, de cambiar de actividad económica o de estado civil y, por otro lado, es desde este pluralismo biográfico donde se mezclan realidades heterogéneas —diferentes tipos de familias, formas diversas de convivencia...—. La investigación se ha hecho con la intención, por un lado, de señalar, de la manera más precisa posible y partiendo de unos fundamentos demográficos, los cambios y las continuidades de la movilidad de la población olesana en el paso del antiguo régimen demográfico al nuevo régimen demográfico; por otro lado, observar el inicio del desarrollo y los determinantes del paso de la sociedad agraria a la sociedad industrial y analizar las migraciones como uno de los fenómenos clave del proceso de industrialización y modernización. Muchos estudios sobre la movilidad de la población han empleado la ecuación compensatoria para calcular los saldos migratorios, generalmente con los stocks, pero el vaciado nominativo ha permitido verificar, después de corregir y depurar la información, los resultados. Se han constatado cambios con el paso de los años y, también, se ha puesto de manifiesto que Olesa pasa de ser una población receptora de inmigrantes a ser una población emisora de emigrantes para convertirse, nuevamente, en una población receptora de inmigrantes. La movilidad de la población ha influido en la dinámica y la estructura demográfica ya que se trata de una movilidad de corta y mediana distancia con predominio masculino y, generalmente, individual y cualificado, desde sus orígenes hasta bien entrado en el siglo XIX, y de una migración mayoritariamente femenina, y generalmente, en familia y poco cualificada, desde mediados del siglo XIX hasta 1930. Por otro lado, esta movilidad de corta distancia, al menos hasta mediados del siglo XIX, es fruto de los intercambios matrimoniales y de la circulación de mano de obra. En cambio, desde la segunda mitad del siglo XIX, a raíz de la industrialización y favorecida, poco después, por la filoxera hay un cambio radical extendiéndose la atracción hacia una población de otras regiones peninsulares, llegada, mayoritariamente, en familia. Estos migrantes, normalmente, siguen unos itinerarios: del campo y la montaña, incluso desde más allá de los Pirineos o de la Depresión del Ebro, hacia el litoral, pasando por Olesa, donde permanecerán temporal o definitivamente; o desde la *Catalunya Nova*, o más al sur, y de mar adentro, hacia las cercanías de Barcelona donde llegarán a Olesa para quedarse temporal o definitivamente. Concretamente, en el traspaso del siglo XIX al siglo XX los itinerarios recorridos les llevan, general y previamente, por otros municipios industrializados como Terrassa, Sabadell, Manresa... poniendo de manifiesto una interacción entre el proceso de industrialización, la alfabetización y las migraciones.

PhD: **Carles Millàs i Castellví**

Title: "Approach to the study of migration in historical municipal level: Olesa de Montserrat, 1851-1930"

Supervision: Joaquín Recaño Valverde

Date: 20.11.2015

Doctorate in Demography

Department of Geography, Centre d'Estudis Demogràfics

Universitat Autònoma de Barcelona

Abstract:

This thesis is a monograph about the historical demography migration municipal level and covering a temporary space of three and a half centuries. This chronological framework has been analyzed, both diachronically and synchronously by emptying nominative men and women who have lived in Olesa —a dump more than 100.000 people discovering thus 12.589 13.510 emigrants and immigrants—. The monitoring allowed nominal grasp the reconstruction of stories along the migratory path of life of people with names to approach the migration and distinctive features of these people learn and achieve, through joint and biographies their collective life trajectories of individuals. It is from these trajectories and biographies that we have on the one hand, the ability to verify that people move from one place to another, changing economic activity or status and, moreover, it is from this pluralism biographical mingling heterogeneous realities —was different family types, different ways of living ...—. The research was done with the intention, first, be noted, as accurate as possible and based on a foundation of demographic changes and continuities of population mobility olesana in the transition from old demographic regime to the new regime; moreover, observed the beginning of the development and determinants step agrarian society to industrial society and analyzing migration as one of the key events in the process of industrialization and modernization. Many studies of population mobility have used the equation to calculate compensatory balances migration, often with stocks, but emptying nominative allowed to verify, after correcting the information and debug the results. Changes have been recorded over the years and also has shown that Olesa happens to be a host population of immigrants to be a broadcaster immigrant population to become once again a host population immigrants. The mobility of the population has influenced the dynamic demographic structure since it is a short and medium-distance mobility predominantly male, and generally qualified individual, from its origins until well into the nineteenth century, and a migration mostly female and often unskilled and family since the mid-nineteenth century to 1930. Moreover, this mobility short, at least until mid-nineteenth century, is the result of exchanges and marriage movement of labor. However, since the second half of the nineteenth century, following industrialization and favored soon after the *fil-loxera* there is a radical change extending an attraction towards people from other regions peninsular arrival, mostly in family. These migrants usually follow itineraries: the countryside and the mountains, even from beyond the Pyrenees or the Depression of the Ebro to the coast, passing Olesa, which will remain temporarily or permanently; or from the New Catalonia, or further south and offshore, to arrive on the outskirts of Barcelona Olesa to stay temporarily or permanently. Specifically, the transfer from the nineteenth to the twentieth century the routes followed are run often and previously by other industrialized towns like Terrassa, Sabadell, Manresa ... showing an interaction between the process of industrialization, literacy and migration.